

הסימבוליקה של אבן הפינה

למתקדש הטרי, אבן הפינה מופיעה לראשונה בטקס הדרגה הראשונה של הבנייה החופשית במסגרת הלקח המתייחס לפינה הצפון-מזרחית של הלשכה. בטקס זה המועמד הופך לנציג של אבן פינה רוחנית. ומכאן שכדי להבין היטב את המשמעות האמתית של הטקס הסמלי, חשוב שנחקור את הסמליות של אבן הפינה.

אבן פינה היא לבנה סמלית, אשר הנחתה מסמלת את תחילת בנייתו של מבנה. במקרים רבים האבן מודגשת וממוקמת בפינת המבנה, במקום בולט, ולעיתים היא כוללת תבליטים שעליהם סיפור הקמת המבנה ויום תחילת הבנייה.

אבן פינה מקושטת בתבליטי ארד ומציינת את שנת הבנייה, כנסיית בוניפציוס הקדוש בפורסט שבמחוז אאכן

בבנייתם של מבנים בעלי חשיבות, כגון מבני ציבור ובעיקר מבני דת שונים, נערך טקס הנחת אבן פינה. בטקס זה מתכבד לרוב אדם חשוב בקהילה או יוזם הבנייה להניח את האבן ולהתחיל בה את בניית המבנה השלם. בעידן המודרני, טקס הנחת אבן הפינה עשוי להיות גם יציקת הבטון הראשונה ולאו דווקא הנחת לבנה האופיינית לבנייה מלבנים. המושג "אבן פינה" משמש לעיתים רבות כביטוי לייסודם של דברים, כגון ארגונים, חברות, מיזמים ואף תאוריות מדעיות או אמנותיות חדשות וחלוציות, אשר אינם מבנים פיזיים.

מקור מנהג הנחת אבן הפינה הוא עתיק, אם כי לא ידוע בדיוק מתי החל.

אבן הפינה מוזכרת בתנ"ך פעמים ספורות, ואחת מהן היא "אֶבֶן, מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים - הַיָּתֵה, לְרֹאשׁ פֶּנֶה" [תהלים, קי"ח, כ"ב]. מפסוק זה נלקח שמה של המושבה ראש פינה. אבן פינה מוזכרת גם בברית החדשה, במשל בעל הכרם, שם מתוארת הנחת האבן כמעשה אירוני [משל זה השמיע ישו בפני הכוהנים, הזקנים והסופרים בעת ביקורו בבית המקדש. במשל המשיל את בעל הכרם לאלוהים ואת הכרם לבני ישראל; הכורמים החוכרים הם הצדוקים; השליחים הם הנביאים; והבן הוא ישו עצמו].

יש הנותנים משמעות רוחנית להנחת אבן הפינה ע"י השוואתה לאבן השתה ממנה הושתת כל העולם כולו ומקום משכנה היה דווקא בקודש הקדשים.

מכאן, שאבן הפינה הינה הבסיס שעליו אמור לנוח הבניין כולו וממנה הוא "נבנה", דבר שהופך אותה לאבן החשובה ביותר בכל המבנה. ככזו, היא גם נתפסת על ידי הבונים החופשיים. הנחת אבן הפינה בבניה המעשית נעשית תמיד במסגרת חגיגית ובטקסים מרשימים – כך בבניה המעשית וכך גם בבניה הספקולטיבית.

בדימויים העשירים של האוריינטליזם (הדרך שבה מתוארת תרבות המזרח בעיניים מערביות), אבן הפינה מכונה לעתים קרובות כסמל המתאים לשייח, צ'יף או נסיך שהינו המגן והמבצר של העם. ובמיוחד בכתובים הנוצריים, בהם מצוין שהמשיח הוא המגן והתומך של כל מי ששמים את מבטחם ואמונם במשימתו האלוהית.

לא כל אבן יכולה להיות אבן פינה. לתכונות השונות הדרושות כדי להוות אבן פינה אמתית, מוצקותה ועמידותה, צורתה המושלמת ומיקומה המיוחד כחוליה המקשרת בין הקירות, עלינו לייחס את האופי החשוב שלקחה בשפת הסמליות. הבנייה החופשית, אשר לבדה, מכל המוסדות הקיימים, שמרה על שפה עתיקה ואוניברסלית זו, לא יכלה, כפי שאפשר להניח, שלא לאמץ את אבן הפינה בין סמליה היקרים והמרשימים ביותר; ומכאן שהיא מייחסת אליה הרבה משיעורי המוסר והאמת המשמעותיים ביותר בבנייה החופשית.

כבר רמזתי לייחודיות של הסמל הזה שבאמצעותו הבנאי הספקולטיבי אמור לעסוק בבניית מקדש רוחני, בחיקוי, או ליתר דיוק, בהתייחס לאותו חומר חומרי שהוקם על ידי קודמיו בירושלים. הבה ונפנה, לרגעים ספורים, את תשומת ליבנו לעובדה חשובה זו ונחזור לקשר שהיה במקור בין החלוקה האופרטיבית והספקולטיבית של הבנייה החופשית. זהו מבוא חיוני לכל העמקה בנושא הסמליות של אבן הפינה.

ההבדל בין בנייה אופרטיבית וספקולטיבית הוא פשוט זה. בעוד הראשון עסק בבניית מקדש חומרי, שנוצר מהחומרים המפוארים ביותר שהמחצבות השונות בארץ, הרי הלבנון וחופי הזהב של אופיר יכלו לתרום. ואילו האחרון עוסק בעצמו בהקמת בית רוחני, בית שלא נבנה בידיים, בית שבו את האבנים, הארז, הזהב והאבנים יקרות, מחליפים מעלותיו של הלב, הרגשות הטהורים של הנפש, החיבה החמה הנשפכת ממזרקות הרוח הנסתרות, כך שעצם נוכחות יהוה אבינו ואלוהינו תיחקק בתוכנו כפי ששכינתו הייתה בקודש הקודשים של המקדש החומרי בירושלים.

הבונה הספקולטיבי, אם הוא מבין נכון את היקף ועיצוב הווייתו, יהיה עסוק, החל מהקבלה הראשונה שלו למסדר ועד לסיום חייו, שכן עבודת הבנייה החופשית האמתית מסתיימת רק עם המעבר למזרח הנצח, בבנייה, בעיטור, והשלמת המקדש הרוחני הזה של גופו ורוחו. הוא מניח את הבסיס לכך באמונה איתנה ובביטחון בלתי מעורער בחוכמתו, כוחו וטובתו של אלוהים. זה הצעד הראשון שלו. ללא האמונה באלוהים, ובו בלבד, הוא לא יכול להתקדם מעבר לסף החניכה. בהינתן האמונה, יכול המתקדש להתחיל בבניית בניינו הרוחני באמצעות המקבת והמזווית הוא מודד את **האמת**, מרים את הקירות תוך יצירת קו אינסטלציה של **היושר**, מרבע את עבודתו על פי מידות **המוסר**, מחבר את השלם עם המלט של **אהבת אחים**. כך, מיומנות מקים את המבנה החי של מחשבות, מילים ומעשים, בהתאם לתוכנית ולרצון האדריכל המאסטר של היקום.

יש שיוסיפו בהתאם לאמור בספר ההתגלות הגדול [חזון יוחנן, הנקרא לעיתים גם ההתגלות של יוחנן או ספר ההתגלות, הוא הספר האחרון בברית החדשה. הוא מתאר את אירועי אחרית הימים שתתרחש לפי האמונה הנוצרית לפני שישו ישוב לעולם וידון את כל החיים והמתים ביום הדין. משמו היווני של הספר, "אפוקליפסי טו יואני", נגזרת המילה המודרנית "אפוקליפסה", המציינת את סוף העולם].

הניאופיט [חסיד חדש]- השואף לאור של הבנייה החופשית החופשיים, בכניסתו הראשונה להיכל, מעצם עמידתו על הקרקע המקודשת לנו, מכין את עצמו לעבודה מקודשת זו של הקמת מקום מגורים מתאים לרוח האלוהית בתוכו, וכך מתחיל בעבודה האצילית בכך שהוא הופך בעצמו לאבן הפינה שעליה להקים את המבנה הרוחני הזה.

הנה, אם כן, תחילתה של הסמליות של אבן הפינה; וזה מסקרן לראות כיצד כל חלק מהארכיטיפ [אב טיפוס] מותאם לבצע את חלקו בביצוע יסודי של הרמיזות הסמליות בבניה החופשית.

כמו, למשל, התייחסות סמלית זו של אבן הפינה של בניין חומרי לבנייה, כאשר בתחילתו הראשונה, הוא מתחיל במשימה האינטלקטואלית של הקמת מקדש רוחני בלבד, נשמרת יפה ברמיזות לכל החלקים והאיכויות השונות שנמצאות באבן פינה "מעוצבת, אמתית ואמינה". שניהם, החומר והצורה של אבן הפינה, נמדדים על פי התפישה הרחבה של המדע הסמלי.

הבה נתחקה אחר הסמליות הזו בפרטיה הקטנים. ראשית, באשר לצורת אבן הפינה.

אבן הפינה של בניין חייבת להיות מרובעת לחלוטין על פני השטח שלה, שמא על ידי הפרה של דמות גיאומטרית אמתית זו, הקירות שיוקמו עליה יחרגו מקו הניצב הנדרש שיכול לבדו לתת חוזק ופרופורציה לבניין.

מרובע לחלוטין על פני השטח שלו, הוא, בצורתו ובתוכן המוצק שלו, קובייה. כעת, הריבוע והקובייה הם סמלים חשובים ומשמעותיים.

הקובייה היא סמל של מוסר, או ביצוע קפדני של כל חובה. בקרב היוונים, שהיו עם פיוטי ודמיוני ביותר, הקובייה נחשבה לדמות של שלמות, וה- *ínir tetrágonos* [ἵνιρ τετράγωνος] - "האדם המרובע או המעוקב", כפי שאפשר לתרגם את המלים - היה מונח ששימש לייעד אדם בעל יושרה לא רגילה. מכאן שאחד המטפיזיקאים הבולטים שלהם אמר כי "מי שמצליח להכיל את הזעזועים הנובעים ממזל השלילי, משפיל את עצמו בצורה זקופה / ישרה, הוא באמת טוב ובעל יציבות איתנה / מרובעת, ללא צורך להוכיח עצמו; ומי שרק מחזיק מעצמו כבעל יציבות איתנה / מרובעת, צריך לעמוד לעתים קרובות למבחן "המרובע המושלם" של צדק ושלמות".

הקובייה, בשפת הסמליות, מציינת את האמת. בקרב המיתולוגיה הפגאנית האלילית, מרקורי, או הרמס, מיוצג תמיד על ידי אבן מעוקבת, מכיוון שהוא היה סמל האמת. אותה צורה אומצה על ידי בני ישראל בבניית המשכן, שהיה אמור להיות מקום המגורים של האמת האלוהית.

באשר לחומר של הקובייה: גם הוא מהווה יסוד מהותי בכל הסמליות. הקובייה בנויה מחומר עדין ומלוטש יותר מזה שמהווה את שארית המבנה, לעתים מגולפת במכשירים מתאימים ומותאמת למטרתה המיוחדת במיומנות הדומה לזו של הפסל, היא הופכת לסמל של יופייה של הקדושה עמה, כפי שנכתב בכתובים, אנו נעבוד ליהוה.

הטקס, אם כן, בפינה הצפונית-מזרחית של הלשכה, מכיוון שהוא שואב את כל ערכו האופייני מסמליות זו של אבן הפינה, נועד ללא ספק לתאר, בשפה המקודשת הזו, את הצורך של שלמות ויציבות התנהגות, של אמת ויושר של אופי ושל טוהר וקדושת חיים, שבדיוק באותה תקופה ובאותו מקום, המועמד מחויב באופן מרשים ביותר לקיים.

כמו כן, ברצוני להסב את תשומת הלב לסמליות של המיקום של אבן הפינה. ידוע לכל, גם לאלו שאינם אחי המסדר, שהמנהג להניח את אבני הפינה של מבני ציבור בוצע תמיד על ידי "מסדר" הבונים בטקסים מוזרים ומרשימים, וכי אבן זו מוצבת תמיד בפינה הצפון-מזרחית של יסוד המבנה המיועד.

כעת, השאלה מציעה את עצמה באופן טבעי, מאיפה מקורו של השימוש הקדום והבלתי משתנה הזה? מדוע לא להציב את האבן בשום פינה או חלק אחר של המבנה, כפי שמכתיבים נוחות או צורך? המנהג להציב את אבן היסוד בפינה הצפון-מזרחית חייב להיות מאומץ במקור מסיבה טובה ומספיקה; כי יש לנו זכות להניח שלא הייתה זו בחירה שרירותית. האם זה התייחס לטקס המתקיים בלשכה? או האם זה בהתייחס למיקום האבן החומרית? לא משנה שיש לו עדיפות בנקודת הזמן, העיקרון זהה. מיקום האבן בפינה הצפונית-מזרחית של הבניין הוא סמלי לחלוטין, והסמליות רומזת אך ורק לדוקטרינות מסוימות הנלמדות במדע הספקולטיבי של הבנייה החופשית.

הפירוש, אם אני מבין, הוא בקצרה זה: כל בנאי ספקולטיבי מכיר את העובדה שהמזרח, כמקור האור החומרי, הוא סמל למסדר שלו, המתיימר להכיל בחיקו את האור הטהור של האמת. כמו, בעולם הפיזי, הבוקר של כל יום מובא לקיומו על ידי שחר האדמדם של השמים המזרחיים, שממנו השמש הזורחת מחלקת את קרניו המאירות והפוריות לכל חלק באופק הגלוי, ומחממת את כל האדמה בחיבוקו של אור, נותן חיים ואנרגיה שזה עתה נולדו לפרח ולעץ, ולבהמה ולאדם, שבמגע הקסם ערים משנת החושך.

כך בעולם המוסרי, כשהלילה האינטלקטואלי היה פרוש בעת העתיקה על פני הארץ, הייתה זו הכהונה הקדומה שחיה במזרח, שנחשפה לראשונה לגילויי של שיעורי אלוהים, טבע ואנושות, והם שנסעו מערבה וגילו לאדם את גורלו העתידי ותלותו בכוח עליון.

לפיכך כל דוקטרינה חדשה ואמתית, המגיעה מ"אנשים חכמי המזרח" הללו, דמתה כביכול, ליום חדש המתעורר, ומפזר את ענני החושך האינטלקטואליים. זו הייתה דעה אוניברסאלית בקרב הקדמונים כי הלמידה הראשונה באה ממזרח; והשורה המצוטטת לעתים קרובות של הבישוף ברקלי "מערבה מהלך האימפריה עושה את דרכו", אינה אלא אמירה מודרנית של מחשבה קדומה, שכן תמיד האמינו כי אימפריית האמת והידע מתקדמת ממזרח למערב.

הצפון, כנקודה באופק המרוחק ביותר מקרני השמש המרהיבות כאשר הוא נמצא בגובה המרידיאן שלו, נקרא, באותה מידה מטפורית שווה, כמקום החושך, ולכן הוא מסמל את העולם הגס, שטרם חדרו אליו והאירו אותו על ידי הקרניים האינטלקטואליות של הבנייה החופשית.

לאורך רישומי ההיסטוריה נרשם שהחלקים הצפוניים של העולם, היו אפופים בחושך המוסרי והנפשי העמוק ביותר. מהאזורים המרוחקים ביותר בצפון אירופה, אותם המוני הברברים "התנפלו כמו הזאב על הצאן", והרסו את המישורים הדרומים של הדרום, והביאו איתם וילון אפל של בורות, שמתחת לקפליו הכבדים אומות העם. העולם שכב במשך מאות שנים המום. הצפון הקיצוני היה אי פעם, פיזית ואינטלקטואלית, קר וחשוך, וקודר. מכאן שבבנייה החופשית, הצפון נתפס כמקום החושך, לכן אין שום אור סמלי מורשה להאיר את החלק הצפוני של הלשכה.

המזרח, אם כן, הוא בבנייה החיצונית, סמל הסדר, והצפון סמל העולם החשוך / הגס.

כעת, אבן הפינה הרוחנית מוצבת בפינה הצפון-מזרחית של הלשכה, משום שהיא מסמלת את המיקום של המועמד, המייצג אותה ביחסו לסדר ולעולם. מהעולם החשוך / הגס הוא בדיוק הגיח. חלק מפגמיו עדיין עליו; חלק מהחושך שלו עדיין קשור אליו; הוא עדיין שייך בחלקו לצפון. אבל הוא שואף לאור ולאמת; המסלול אליו הוא נכנס מכוון לכיוון מזרח. נאמנותו, אם יורשה לי להשתמש במילה, חלוקה. הוא לא לגמרי גס, ועדיין לא לגמרי בונה חופשי. אם הוא היה לגמרי חשוך, הצפון שהוא שלטון החושך היה המקום למצוא אותו. אם הוא היה מואר לחלוטין, בונה חופשי, המזרח שהוא מקור האור היה מקבל אותו. אבל הוא לא ו-לא; הוא חניך, שחלק מבורות העולם דבק בו, וחלק מאור הסדר קורן עליו. ומכאן הנאמנות המחולקת הזו - הדמות הכפולה הזו - התערובת הזו של החושך הצפוני של הצפון עם הבהירות המתקרבת של המזרח - מתבטאת היטב, בסמליות שלנו, במיקום המתאים של אבן הפינה הרוחנית בתוך פינת צפון-מזרח של הלשכה. משטח אחד של האבן פונה לצפון, והמשטח השני פונה מזרחה. זה לא לגמרי בחלק האחד ולא לגמרי בחלק השני, ובינתיים זה סמל של חניכה שאינו מפותח במלואו - זה שאינו שלם ולא מושלם, ולפיכך מיוצג כראוי על ידי המתקדש ממש ברגע החניכה שלו.

כוחה ועמידותה של אבן הפינה מרמזים בעיקר על רעיונות סימבוליים. כדי להגשים את תכנונה כבסיס ותמיכה של הבניין המסיבי שהקמתו נשענת עליה, עליה להיות בנויה מחומר שעשוי להחזיק מעמד בכל חלקי המבנה האחרים, כך שכאשר ייבלע ע"י "אוקיינוס נצחי שגליו שנים", וכל מי שנכח בבניית הבניין במערבולת העצומה של זרם הזרימה התמידי שלו; וכאשר דור אחר דור ייפטר, והאבנים המתפוררות של המבנה ההרוס יתחילו להעיד על כוח הזמן ועל האופי הנמנע של כל ההתחייבויות האנושיות, אבן הפינה עדיין תישאר לספר על ידי הכתובות שלה, צורתה, ויופייה, לכל עובר אורח, שפעם היה קיים כאן, אולי בנקודה שוממת זו, בניין שהוקדש לאיזו מטרה אצילית או קדושה כלשהי על ידי ההתלהבות והליברליות של האנשים שכבר אינם חיים.

מכאן שהתמידיות והעמידות של אבן הפינה, בניגוד לריקבון והריסתו של הבניין שביסודותיו הונחה, מזכירים לבונה החופשי שכאשר ביתו הארצי של המשכן שלו אל העפר יחזור, יישאר בתוכו יסוד בטוח של חיי נצח, אבן פינה של אלמוות, הנובעת מאותה רוח אלוהית השולטת בכל הטבע, ועל כן, עליו לשרוד את הקבר, ולעלות, מנצח ונצחי, מעל האבק הנרקב של מוות וקבר.

באופן זה התלמיד הלומד את הסמליות של הבנייה החופשית, מקבל תזכורת בדמותה של אבן הפינה - על ידי צורתה, מעמדה וקביעתה - לתורות משמעותיות של חובה, סגולה ואמת שהם חלק מרכזי בתורת הבנייה החופשית שאותו אנו מבקשים ללמד.

הזכרתי קודם שאבן הפינה החומרית מוצבת במקומה המתאים בטקס חגיגי וייחודי לבניה החופשית. גם לכך יש סמליות יפה ומשמעותית, שחקירתה תמשוך את תשומת ליבנו בהמשך.

וכאן ניתן לראות, תוך כדי מעבר, כי הליווי של מעשה קידוש כזה למטרה מסוימת, בטקסים חגיגיים, דורש שנכבד אותו, מהיוקרה שיש לו בכל העת העתיקה. סופר מלומד העוסק בסמליות מעיד בנושא זה את ההערות הנבונות הבאות, שעשויות להיות מובאות כהגנה מספקת לטקסי הבונים החופשיים שלנו: "זו הייתה דעה שקנתה לה מקום במחשבה לאורך הזמנים, כי על ידי ביצוע מעשים מסוימים ופעולות מסוימות, דברים, מקומות ואנשים רוכשים אופי שלא היה להם בלי הופעות כאלה.

הסיבה היא פשוטה: מעשים מסוימים מתקפים את הכוונה, אשר על ידי שיגור של האובייקט לשימוש המיועד, מעניקה לו, לדעת הקהל, אופי הרמוני. הדבר נכון במיוחד לגבי דברים, מקומות ואנשים הקשורים לדת ולפולחן דתי.

לאחר ביצוע מעשים מסוימים או טקסים, הם מקבלים משמעות ואופי שונים לחלוטין ממה שהיה להם קודם. הם מקבלים אופי קדוש, ובמקרים מסוימים אופי אלוהי אבסולוטי. כאלה הן ההשפעות שדמיינו להיות מיוצרות על ידי מסירות דתית".

האבן, לאחר שסותתה כראוי, נבחנה בקפידה האם הינה בעלת ערך כאחד הכלים הסימבוליים הדרושים לבנייה אופרטיבית, כדוגמת הפלס, האנך והמזווית. לאחר בחינה מדוקדקת הוכרה אבן הפינה והוכרזה כ"מעוצבת היטב, אמיתית ואמינה". לכן הלקח של הפינה הצפון מזרחית הינו משמעותי. הוא בא ללמד את הבונה כי מעלותיו נבדקות על ידי פיתוי וניסוי, על ידי סבל ומצוקה, לפני שניתן לבטא אותן על ידי בונה הנשמות הראשי כחומרים הראויים לבניין הרוחני של חיי נצח, המותאמים "כאבנים חיות, כי הבית ההוא לא נעשה בידיים, נצחי בשמים". אם הוא יהיה נאמן ויעמוד בניסיונות אלה, אם הוא ייצא מהפיתויים והסבלות האלה כמו זהב טהור מאש הזיקוק, אזי, אכן, הוא ייחשב "מעוצב, אמיתי ואמין", אחד שראוי להציע מנחה לבונה הגדול של היקום.

בטקס קידושים של לשכה חדשה, לאחר ההצבה של אבן הפינה, מכניסים את האלמנטים הקדושים של הבנייה החופשית ללשכה, ואבן הפינה מכובדת בחגיגות על ידי שפיכת תירס, ומזיגת יין ושמן על פניה. לכל אחד מהאלמנטים הללו יש משמעות יפה בסמליות שלנו.

באופן קולקטיבי הם מרמזים על תירס כמזון, יין ההתרעננות ושמן השמחה, שהם התגמולים המובטחים לביצוע נאמן וחרוץ של העבודה, ולעתים קרובות מתייחסים ספציפית להצלחה הצפויה של ההתחייבות שאותה קדמו. הם, למעשה, סוגים וסמלים של שפע המתנות של השגחה אלוהית שעבורם אנו נקראים מדי יום להציע את תודתנו, ונמנים על ידי דוד המלך, ככתוב בתהילים: "וַיֵּן יִשְׁמַח לִבָּב אֱנוֹשׁ לְהַצְהִיל פָּנִים מִשְׁמֶן וְלַחֵם לִבָּב אֱנוֹשׁ יִסְעֵד".

"לפיכך, אחי," אומר האריס, "אתם נושאים תירס, יין ושמן בתהלוכות שלכם, אך להזכירכם שבעלייה לרגל של חיי אדם עליכם להקנות חלק מהלחם שלכם כדי להאכיל את הרעבים, לשלוח כוס יין לעודד את הנוגה והעצב ולשפוך את שמן המרפא של נחמתנו על הפצעים שהחולי גרם לגופם, או לסבל שקרע בלבבותיהם של עמיתייך..וכו"

גם כאן, לכל אחד ממרכיבי הקידוש הללו יש גם משמעות, שכדאי מאוד לחקור.

תירס, בלשון הכתובים, הוא סמל התחייה, וסנט פול, כטיעון יפה לדוקטרינה הנוצרית הגדולה של חיים עתידיים, מביא את זרע התבואה. בזריעתו הוא מת ואז מתעורר ופורח, כמו שהמושחת מאמין שחוסר השחיתות קיים, ושל אותו בן תמותה שחייב להניח שיש חיי נצח.

אבל, בבנייה החופשית, צמח השיטה, מסיבות פנימיות גרידא, אומץ תמיד כסמל של אלמוות, ואזן התירס מיושמת כסמל של שפע בהתאמה לנגזרת העברית של המילה, וכמו ששאר העמים הקדומים מתייחסים אליה.

המילה דגן, מסמלת תירס, נגזרת מהפועל דגה, שמשמעותה להגדיל, להכפיל [אֲבָרָהֶם וַיִּצְחָק וַיִּדְגּוּ לֶרֶב בְּקֶרֶב], ובכל הדתות הקדומות הקרן או כלי הקיבול מלא פירות ובתבואה, היו הסמל המוכר לשפע. לפיכך, כאלמנט של קידוש, תירס נועד להזכיר לנו את אותן ברכות זמניות של חיים ובריאות, ותמיכה נוחה, שאנו מפיקים מנותן כל הטוב, וכדי לזכות שאנו צריכים לשאוף, ב"ידיים נקיות לב טהור, "להקים על אבן הפינה של חניכתנו מקדש רוחני, שיהיה מעוטר ב"יופי הקדושה".

יין הוא סמל לאותה נחמה פנימית ומתמשכת שבאמצעותו יש לרענן את לבו של האדם שממלא את חלקו בנאמנות על הבמה הגדולה של החיים; וכפי שבשפה המטפורית של המזרח, יעקב מביטח בנבואה ליהודה, כגמולו, שהוא ישטוף את בגדיו ב"יין, ואת בגדיו בדם הענב, נראה כי נועד, מבחינה מוסרית, להזכיר לנו את הכיבוד האלמותי, שכאשר עבודתה של הלשכה הארצית הזו תסתיים לנצח, נקבל בביתן השמימי שלמעלה, שם האדריכל העליון של היקום (ה- GAOTU) קיים לעד.

שמן הוא סמל לשגשוג, אושר ושמחה. המנהג למשוח כל דבר או אדם המיועד למטרה קדושה הוא של העת העתיקה הנכבדה. פסלי האלים האלילים, כמו גם המזבחות שעליהם הוקרבו הקורבנות, והכמרים שניהלו את טקסי הקודש, נמשחו תמיד במשחה מבושמת, כהקדשה שלהם למושאי הפולחן הדתי. מלכים נמשחו גם בשמן במעמד קבלת המלוכה.

כאשר הקים יעקב את האבן עליה ישן במסעו לפדן-ארם, ושם התברך בחזון מלאכים עולים ויורדים, משח אותה בשמן, וכך קידש אותה כמזבח לאלוהים. מעשה המשיחה בימי קדם, כפי שהוא עדיין ממשיך להיות במדינות מודרניות רבות ובדתות עכשוויות, הינו סמל לייחוד הדבר או האדם המשוח והמוקדש למטרה קדושה.

מכאן, אם כן, אנו נזכרים בטקס מרשים אחרון זה, כי טיפוח המידות, תרגול החובה, התנגדות הפיתוי, הכניעה לסבל, התמסרות לאמת, שמירה על יושרה והגינות וכל המעלות שאנו שואפים לסגל לעצמנו, כאבנים חיות, לבניין רוחני של חיי נצח, עלינו להפוך את עצמנו לאובייקט אפקטיבי והעבודה עליו למוצלחת. להתקדש על ידי ציות קדוש לרצונו של אלוהים תוך הסתמכות איתנה ואמונה נחרצת בהשגחה העליונה של אלוהים, אשר לבדה מהווה את אבן הפינה העיקרית והבסיס הבטוח, שעליו כל אדם יכול לבנות מתוך תקווה סבירה שעבודתו תישא פרי.

לקראת סיום, נראה כי אבן הפינה היא סמל יהודי באופן מיוחד. אין בנמצא שום התייחסות אליה באף אחד מהטקסים האליליים הקדומים. אבן הפינה, המוזכרת לעתים קרובות כל כך בכתובים כסמל של אישיות חשובה, ובדרך כלל, בתנ"ך כסמל לביאת המשיח.

נראה שהמקור לשימוש באבן הפינה בבניה החופשית נשען, בניגוד כמעט לכל סמל אחר של המסדר, על המקדש כמקור בלעדי.

תורגם ע"י האח משה (מוקי) גור – אריה
לשכת הכוכב 13
לשכת ראש העין 19